

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра біології, екології та методик їх навчання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузі А Освіта

за спеціальністю А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

за освітньо-професійною програмою

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)

Кременець – 2025

Робоча програма освітньої компоненти «Виробнича (педагогічна) практика» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, які навчаються за спеціальністю А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) освітньо-професійною програмою Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія). Кременець, 2025. 15 с.

Розробники програми:

Черняк В. М., доктор біологічних наук, професор, професор кафедри біології, екології та методик їх навчання;

Цицюра Н. І., кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання;

Дух О. І., кандидат біологічних наук, доцент, доцент, кафедри біології, екології та методик їх навчання;

Гура А. М., доктор філософії, доцент, доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри біології, екології та методик їх навчання

Протокол № 1 від „1” вересня 2025 року

Завідувач кафедри

О. Кратко

1. Вступ

Виробнича (педагогічна) практика є складовою частиною професійної підготовки магістра за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія).

Зміст і завдання професійної підготовки магістра визначаються освітньо-професійною програмою, навчальним планом та «Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка», затвердженого на засіданні Вченої ради академії (протокол №2 від 16.10.2023 року). Положення розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07. 2014 р.; Положення про проведення практики студентів ВНЗ України від 08.04.1993 № 93 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. № 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів»; Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні» № 1013/2005 від 04.07.2005 р.

Базами проходження виробничої (педагогічної) практики здобувачів вищої освіти є заклади загальної середньої освіти (ЗЗСО). Виробнича (педагогічна) практика дає можливість магістрантам використати отримані теоретичні знання з педагогіки, психології, фахових дисциплін, методики навчання біології, основ здоров'я та географії, закріпити і поглибити їх шляхом самостійної педагогічної роботи, навчитися її планувати, осмислити відповідальність і багатогранність роботи педагога.

Пререквізити. Сучасні освітні технології в закладах освіти, Психологія педагогічної діяльності в закладах освіти, Методологія та методи педагогічних досліджень у природничій освітній галузі, Актуальні проблеми методики навчання біології та здоров'я людини, Актуальні проблеми методики навчання географії в закладах освіти.

2. Опис компоненти ОПП

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 14	Галузь знань А Освіта	Нормативна	
	Спеціальність А4 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)		
Змістових модулів – 8	Освітньо-професійна програма підготовки Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія)	Курс	
		1,2-й	1,2-й
Загальна кількість годин – 420 год.		Семестр	
		2,3-й	2,3-й
Тривалість – по 6 тижнів у II, III семестрах для денної форми навчання, по 4 тижні у II, III семестрах для заочної форми навчання	Рівень вищої освіти Другий (магістерський)	Лекції	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		420 год.	420 год.
Вид контролю			
залік	залік		

3. Мета та завдання компоненти ОПП

Основна мета виробничої (педагогічної) практики полягає у формуванні та розвитку у здобувачів вищої освіти практичного досвіду професійно-педагогічної діяльності, фахових і методичних компетентностей, готовності до використання сучасних педагогічних технологій, цифрових інструментів та інноваційних засобів навчання, а також у здатності застосовувати теоретичні знання в реальних умовах освітнього процесу, приймати самостійні професійні рішення, творчо розв'язувати педагогічні завдання та здійснювати рефлексію власної діяльності.

У процесі проходження практики забезпечується безпосереднє поєднання теоретичної підготовки здобувачів освіти з їхньою практичною діяльністю в умовах функціонування сучасного закладу загальної середньої освіти, що сприяє професійному становленню майбутнього педагога, розвитку педагогічного мислення, відповідальності, ініціативності та потреби у безперервному професійному саморозвитку.

Перед здобувачами вищої освіти під час виробничої (педагогічної) практики визначені такі завдання:

- ознайомитися зі структурою, змістом та організацією освітнього процесу в закладі освіти, особливостями професійної діяльності вчителя;
- поглибити та закріпити знання, здобуті під час вивчення фахових, психолого-педагогічних і методичних освітніх компонентів, та навчитися застосовувати їх у практичній діяльності;
- засвоїти сучасні форми, методи й технології педагогічної взаємодії зі здобувачами освіти;
- сформувати вміння самостійно планувати, організовувати та проводити навчальні заняття різних типів із використанням доцільних методів, прийомів, засобів навчання та цифрових ресурсів;
- набути навичок організації освітньої діяльності з урахуванням вікових, індивідуальних, психологічних та пізнавальних особливостей здобувачів освіти;
- оволодіти практикою добору ефективних педагогічних технологій, що сприяють активізації пізнавальної діяльності, розвитку критичного мислення, самостійності та творчості учнів;
- ознайомитися з передовим педагогічним досвідом учителів закладів загальної середньої освіти та апробувати найбільш ефективні методи і прийоми навчання та виховання;
- сформувати вміння здійснювати індивідуальну та диференційовану роботу зі здобувачами освіти;
- набути досвіду виконання основних професійних функцій учителя, зокрема навчальної, виховної, організаційної, комунікативної та методичної;
- розвивати готовність до проведення навчально-методичної, аналітичної та елементів дослідницької роботи в галузі фахової та педагогічної освіти;
- сформувати потребу у постійному професійному самовдосконаленні, самоосвіті та творчому застосуванні здобутих знань у майбутній професійній діяльності.

У результаті проходження виробничої (педагогічної) практики здобувач вищої освіти повинен володіти такими компетентностями та досягти таких результатів навчання:

Інтегральна

Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі освіти (сфера середньої освіти), що характеризуються різноманітністю умов і вимог до професійної, освітньої або дослідницької діяльності.

Загальні

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

ЗК4. Здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт.

ЗК5. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним, креативним, ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципів неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК6. Здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати.

ЗК8. Здатність застосовувати в практичній діяльності стратегію сталого розвитку як екологізацію свідомості громадянина України.

Фахові

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності, до використання інновацій у професійній діяльності.

ФК2. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК3. Здатність до моделювання змісту навчання, формування у здобувачів освіти ключових компетентностей та здійснення інтегрованого навчання.

ФК4. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації здобувачів освіти до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК5. Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу, спроможність діяти автономно і в команді.

ФК6. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ФК7. Здатність формувати у здобувачів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ФК8. Здатність використовувати сучасні методи і технології навчання біології, основ здоров'я та географії, доступно транслювати їх у площину навчальних предметів з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

ФК11. Здатність організовувати і здійснювати дослідницьку діяльність з біології, основ здоров'я та географії.

ФК15. Здатність розв'язувати задачі у професійній діяльності з 7 методики профільного навчання біології, основ здоров'я та географії, спрямовані на формування у здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей, фахового світогляду.

ФК16. Здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних біологічних і географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх.

ФК17. Здатність орієнтуватися у світовому й національному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації фахових знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях, працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом.

ФК18. Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної біологічної та географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання:

РН2. Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області.

РН3. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній

діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання.

РН4. Називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.

РН5. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН7. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

РН8. Демонструє знання принципів раціонального природокористування із врахуванням цілей сталого розвитку задля збереження біорізноманіття та екологізації свідомості громадянина України.

РН9. Визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

РН10. Описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

РН11. Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов освітнього процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

РН12. Називає і аналізує шляхи мотивації здобувачів освіти до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

РН13. Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу, діяти автономно і в команді.

РН14. Знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

РН15. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та вміння формувати її у здобувачів освіти.

РН16. Володіє методами і сучасними технологіями навчання біології, основ здоров'я людини та географії, доступно використовує систему наукових знань у площині навчальних предметів, демонструє вміння організовувати дослідницьку роботу здобувачів освіти.

РН19. Демонструє уміння здійснювати позакласну та позашкільну роботу з біологічних та географічних проблем і досліджень, формування, збереження екологічно здорового середовища і зміцнення здоров'я.

РН23. Обирає шляхи розв'язання практичних задач у професійній діяльності з методики навчання біології, основ здоров'я, географії та позанавчальної роботи з географічного, краєзнавчого, біологічного, здоров'язберігаючого або іншого фахового спрямування, творчо застосовує методи формування ключових і предметних компетентностей здобувачів у закладах освіти різного типу.

РН24. Знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат біології, здоров'я людини, географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання освітнього процесу, організовувати дослідницьку роботу.

РН25. Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу.

РН26. Демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв'язання проблем сучасної біологічної та географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання, які є

необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності.

4. Програма компоненти ОПП

Виробнича (педагогічна) практика організовується відділом практики Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка спільно з кафедрою біології, екології та методик їх навчання відповідно до чинних нормативних документів, освітньо-професійної програми та програми практики.

Під час проходження виробничої (педагогічної) практики здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- взяти участь у настановній конференції з питань організації практики, де отримати методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо проходження практики та оформлення всіх необхідних документів;
- отримати направлення на практику;
- своєчасно прибути на базу практики;
- отримати інструктаж з охорони праці, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку закладів дошкільної, загальної середньої освіти, інших закладів, організацій та установ, порядком отримання документації та матеріалів;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками керівників від Академії та бази практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

Здобувач вищої освіти має право:

- на безоплатне проходження практики в освітніх закладах, установах та організаціях, а також на оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;
- з усіх питань, які виникають під час практики, звертатись до керівників від бази практики, методиста практики від відповідної кафедри, до завідувача виробничою практикою Академії;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення підготовки здобувачів вищої освіти до різних видів практики, її організації і проведення;
- брати участь у зборах, нарадах, конференціях та інших заходах закладу освіти з питань, що стосується практики;
- користуватись бібліотекою, кабінетами і навчально-методичними посібниками закладу освіти, де проходить практика.

Структура

виробничої (педагогічної) практики за освітньою програмою підготовки магістра

Змістовий модуль	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Організаційна робота	30
Змістовий модуль 2. Опрацювання нормативної та навчально-методичної документації	10
Змістовий модуль 3. Навчальна діяльність	120
Змістовий модуль 4. Виховна та комунікативна діяльність	20
Змістовий модуль 5. Методична діяльність	150

Змістовий модуль 6. Виконання індивідуального завдання із психології	10
Змістовий модуль 7. Науково-дослідна та інноваційна діяльність	60
Змістовий модуль 8. Підсумки виробничої (педагогічної) практики	20
Всього годин:	420

Модуль 1. Організаційна діяльність

1. Участь у настановчій конференції з питань організації та проходження виробничої (педагогічної) практики.
2. Складання індивідуального плану роботи на період практики з урахуванням змісту, завдань і специфіки професійної діяльності в закладі освіти.
3. Співпраця з методистом практики та керівниками від бази практики під час планування, підготовки, проведення й обговорення навчальних занять та виховних заходів.
4. Участь у підсумковій конференції за результатами проходження виробничої (педагогічної) практики.

Модуль 2. Опрацювання нормативної та навчально-методичної документації

1. Ознайомлення з державними стандартами загальної середньої освіти, зокрема вимогами Державного стандарту базової середньої освіти та концептуальними засадами Нової української школи.
2. Опрацювання освітніх програм, навчальних планів і програм закладу загальної середньої освіти (ЗЗСО), аналіз їх структури, змісту та відповідності сучасним освітнім вимогам.
3. Ознайомлення з організацією освітнього процесу в ЗЗСО, зокрема з календарно-тематичним плануванням, графіком освітнього процесу, розкладом навчальних занять і режимом роботи закладу освіти.

Модуль 3. Навчальна діяльність

Семестр	Заклад освіти	ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ		ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ	
		Відвідування та аналіз уроків	Підготовка і проведення навчальних занять (у тому числі – залікових)	Відвідування та аналіз уроків	Підготовка і проведення навчальних занять (у тому числі – залікових)
II, III	ЗЗСО	не менше 6 уроків у 5-11 класах учителів біології, географії, ІК «Пізнаємо природу», ІК «Здоров'я, безпека та добробут» та проаналізувати їх	не менше 12 уроків з біології, географії, ІК «Пізнаємо природу», ІК «Здоров'я, безпека та добробут» у 5-11 класах, 5 з них – залікові.	не менше 4 уроків у 5-11 класах учителів біології, географії, ІК «Пізнаємо природу», ІК «Здоров'я, безпека та добробут» та проаналізувати їх	не менше 8 уроків з біології, географії, ІК «Пізнаємо природу», ІК «Здоров'я, безпека та добробут» у 5-11 класах, 5 з них – залікові.

Модуль 4. Виховна та комунікативна діяльність

1. Ознайомлення з планом виховної роботи класного керівника та особливостями організації виховного процесу в класі.
2. Планування, організація та проведення виховного заходу для здобувачів освіти відповідно до вікових особливостей та актуальних виховних завдань.
3. Відвідування й аналіз виховної години класного керівника та виховного заходу, проведеного колегою-практикантом.
4. Здійснення індивідуальної роботи зі здобувачами освіти з урахуванням їхніх освітніх потреб, інтересів, поведінкових та комунікативних особливостей.

Модуль 5. Методична діяльність

1. Ознайомлення та аналіз навчально-методичного забезпечення освітнього процесу з біології, географії та інтегрованих курсів природничого спрямування.
2. Участь у роботі методичних об'єднань, семінарів, педагогічних рад, засідань кафедри та аналіз їх змісту й практичного значення.
3. Добір і обґрунтування методів, методичних прийомів, форм та засобів навчання відповідно до змісту теми й освітніх потреб здобувачів освіти.
4. Розроблення та апробація методичних матеріалів і педагогічних рішень, спрямованих на формування в здобувачів освіти біологічних, географічних і природничих понять, а також на вдосконалення методики їх навчання.
5. Участь у позанавчальних, просвітницьких і предметних заходах, що проводяться в закладі освіти в період практики.
6. Ознайомлення з організацією науково-дослідної та проєктної діяльності в закладі освіти.

Модуль 6. Виконання індивідуального завдання із психології

1. Підготовка психолого-педагогічної характеристики здобувача освіти.
2. Складання психолого-педагогічної характеристики учнівського колективу (класу).
Психолого-педагогічні характеристики укладаються на основі результатів спостереження та аналізу особливостей розвитку, поведінки, навчальної діяльності й міжособистісної взаємодії здобувачів освіти під час проходження практики. Основними методами дослідження є: педагогічне спостереження; бесіда; анкетування; аналіз результатів навчальної діяльності; вивчення документації; соціометричні методи; елементи психолого-педагогічного аналізу освітнього середовища.

біології / географії

Модуль 7. Науково-дослідна та інноваційна діяльність*

1. Розроблення тематичного навчально-методичного портфоліо до однієї з тем шкільного курсу біології, географії, ІК «Пізнаємо природу», ІК «Здоров'я, безпека та добробут» (тематичне планування, конспекти уроків, засоби діагностики навчальних досягнень здобувачів освіти, інструктивні картки для практичних і лабораторних робіт, дидактичні матеріали, цифрові ресурси, матеріали до позакласних заходів).
2. Підготовка методичних або навчально-дидактичних матеріалів (реферату, дидактичних карток, навчальних завдань, інтерактивних вправ, тематичних добірок матеріалів) з біології, географії, ІК «Пізнаємо природу», ІК «Здоров'я, безпека та добробут».
3. Підготовка тез доповіді, наукової статті або методичної розробки за обраним напрямом дослідження.
4. Проведення елементів педагогічного дослідження / педагогічного експерименту в межах виконання кваліфікаційної роботи.
5. Проходження відкритих онлайн-курсів, вебінарів, тренінгів або програм підвищення кваліфікації на освітніх платформах (Prometheus, EdEra, Всеосвіта, На Урок тощо) з отриманням сертифікатів про успішне завершення навчання.
6. Підготовка та оформлення звіту про виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

Примітка.

* Завдання модуля виконуються за вибором здобувача вищої освіти та відповідно до тематики його науково-дослідної роботи.

Модуль 8. Підсумки виробничої (педагогічної) практики

1. Оформлення та подання звітної документації

Після завершення виробничої (педагогічної) практики здобувач вищої освіти подає таку звітну документацію:

- щоденник практики з індивідуальним планом, обліком виконаної роботи, підсумковим звітом і характеристикою практиканта;
- конспекти проведених залікових навчальних занять та виховного заходу з доданими дидактичними й наочними матеріалами;
- психолого-педагогічну характеристику здобувача освіти та учнівського колективу (класу);
- матеріали аналізу відвіданих занять педагогічних працівників і колег-практикантів;
- індивідуальні навчально-методичні або дослідницькі напрацювання, виконані впродовж практики.

2. Участь у підсумковій (звітній) конференції

Здобувач вищої освіти бере участь у підсумковій конференції, презентує результати проходження практики, основні види виконаної роботи, власні професійні здобутки, труднощі та шляхи їх подолання.

5. Критерії оцінювання

90-100 балів, «відмінно», А. Ставиться у тому випадку, коли навчально-виховна робота здійснена здобувачем на високому рівні; здобувач проявив себе як організований, творчий, сумлінний під час виконання різних видів роботи в освітньому закладі, де проходив практику, знає і вміє застосовувати в освітньому процесі сучасні педагогічні технології та нові інформаційні засоби навчання, завоював повагу та авторитет серед студентів, учнів, викладацького колективу, методистів; здав у визначений термін правильно оформлену документацію.

82-89 балів, «дуже добре», В. Ставиться у тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена здобувачем на достатньому рівні, здобувач допустив деякі методичні помилки в освітньому процесі, але зміг самостійно їх виправити або пояснити їх причину під час аналізу заняття; у ході педпрактики здобувач не допускав недисциплінованості, шаблонності на всіх ділянках роботи; про його педагогічну діяльність добре відізналися студенти, учні, педагогічний колектив освітнього закладу, методист; здав у визначений термін правильно оформлену документацію.

75-81 балів, «добре», С. Ставиться у тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена на достатньому рівні; здобувач допустив незначні методичні помилки в освітньому процесі, проте не завжди зміг самостійно їх виправити або пояснити в процесі аналізу заняття їх причину; у ході педпрактики здобувач був дисциплінованим, виконавчим, самостійним, критичним на всіх ділянках роботи; одержав добрі відгуки від студентів, педагогічного колективу освітнього закладу, методиста; здав вчасно документацію, у яку можуть бути внесені незначні доповнення і поправки за вказівкою методиста.

67-74 балів, «достатньо», D. Ставиться у тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена на задовільному рівні, здобувач проявив себе як організований, дисциплінований, але недостатньо самостійний та ініціативний; загальна характеристика діяльності здобувача під час практики „задовільна”, із невеликим запізненням здав документацію.

60-66 балів, «задовільно», E. Ставиться здобувачу в тому випадку, коли навчально-виховна робота проведена на задовільному рівні (переважають задовільні оцінки на всі види роботи). Проявив себе як недостатньо організований і дисциплінований, безініціативний; здав невчасно документацію, яка потребує доповнень і поправок.

35-59 балів, «незадовільно» (з обов’язковим повторним проходженням практики), FХ. Відсутня системність у роботі здобувача. Виконав на низькому професійно-методичному рівні навчальну, методичну роботу передбачену програмою з практики. Допускав помилки, пов’язані зі знанням навчальної дисципліни, методикою проведення занять. Виконував дії в освітньому

процесі без достатнього теоретичного усвідомлення. Здав документацію з великим запізненням, допустивши при цьому значні помилки в її оформленні.

1-34 балів, «незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом), F. Програма практики виконана частково. Студент не здав документації.

Студент, який не виконав програму переддипломної практики без поважних причин, відраховується з Академії. Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, йому надається можливість пройти практику повторно.

Підсумкова оцінка за виробничу (педагогічну) практику визначається як середньозважений результат, що враховує оцінювання діяльності на базі практики, якість виконання індивідуальних і науково-педагогічних завдань, зміст та оформлення щоденника і звітної документації, а також результати презентації підсумків практики (доповідь і відповіді на запитання членів комісії).

Оцінювання виробничої (педагогічної) практики

	Оцінка керівника від бази практики	Оцінка керівника від кафедри	Оцінка презентації результатів практики
Кількість балів	30 балів	45 балів	25 балів

Розподіл балів, що присвоюються магістрантам за виконання програми виробничої (педагогічної) практики

Змістовий модуль	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Організаційна робота	5
Змістовий модуль 2. Опрацювання нормативної та навчально-методичної документації	5
Змістовий модуль 3. Навчальна діяльність	30
Змістовий модуль 4. Виховна та комунікативна діяльність	10
Змістовий модуль 5. Методична діяльність	20
Змістовий модуль 6. Виконання індивідуального завдання із психології	10
Змістовий модуль 7. Науково-дослідна та інноваційна діяльність	10
Змістовий модуль 8. Підсумки виробничої (педагогічної) практики	10
Разом:	100

1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Добре
C	75-81	Добре
D	67-74	Задовільно
E	60-66	Задовільно
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

2. Рекомендована література

Базова

1. Бенедюк В. В. Методика навчання географії: методичні матеріали. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2016. 56 с.
2. Васянович Г. П. Методологія педагогіки й педагогічна інноватика. *Модернізація вищої освіти в контексті євроінтеграційних процесів*. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 69 с. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. 212 с.
3. Грицай Н. Б. Методика навчання біології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: «Новий Світ2000», 2020. 272 с.
4. Касіяник І. П., Мисько В. З. Методика навчання географії (теоретичний аспект). Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня «Рута»», 2017. 214 с.
5. Лаврук М. М. Методика навчання географії: практична і самостійна робота студентів: навчально-методичний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 136 с.
6. Назаренко Т. Г. Методика навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання). Харків: Основа, 2016. 112 с.
7. Нова українська школа: відповідаємо на виклики: навчально-методичний посібник / Уклад.: Г. Г. Бовсунівська, Т. О. Трохименко. Житомир: КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР, 2021. 154 с.
8. Слюта А. М. Методика навчання географії. Навчально-методичний посібник для студентів ЗВО спеціальності 014 Середня освіта (Географія). Чернігів: Десна Поліграф, 2021. 248 с.
9. Сулима А. С. Методика навчання основ здоров'я, валеології та проведення виховної роботи з формування мотивації до здорового способу життя: тексти лекцій: навчально-методичний посібник для студентів ступеня вищої освіти бакалавр освітньої програми Середня освіта. Здоров'я людини спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я людини). Вінниця: 2019. 182 с.
10. Цицюра Н. І. Методичні рекомендації до проходження виробничої (педагогічної) практики магістрантів спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Географія). Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка. 2023. 42 с.
11. Цуруль О. А. Методика навчання біології та здоров'я людини: методичні рекомендації для організації змішаного навчання. Київ: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. 74 с.

Допоміжна

1. Викладання географії в умовах впровадження Державного стандарту базової та повної освіти. Методика навчання географії. Навчальна програма/ Міністерство освіти України. УО Краматорської міської ради, ММО вчителів природничих дисциплін м.Краматорська. К., 2019. 126 с.
2. Вішнікіна Л. П. Компетентнісне навчання географії в основній школі: монографія. Полтава: АСМІ, 2017. 407 с.
3. Галицький О. Навчаємо і виховуємо. Проектна діяльність у школі. Київ : Шк. світ, 2017. С. 79-86.
4. Географія. 6-11 клас: навчальні програми, методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2025/2026 н. р. з коментарем провідних фахівців. Харків: Ранок, 2025. 96 с.
5. Географія: Нові навчальні програми для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень); Методичні коментарі провідних науковців Інституту педагогіки НАПН України. Київ: Опіон, 2018. 140 с.
6. Гура А. М. Організація самостійної роботи студентів з дисципліни «Актуальні питання методики викладання біології та екології». *Збірник наукових праць «Педагогічні*

науки». Гол. ред. Федяєва В. Л. Херсон : Вид-во Херсонського державного університету, 2019. Випуск LXXXVIII. 182 с. С. 99-103.

7. Захарчук М. Проблема професійно-педагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи до інноваційної діяльності в умовах інклюзивного навчання. Львів : Вісник Львівського університету. 2009. 144-151 с.

8. Карташова І., Сушко І. Конструктор нетрадиційного уроку біології : навчально-методичний посібник. Херсон : вид-во ПП. Вишемирський В. С., 2016. 84 с.

9. Ковальчук М., Постовалова Т. Бінарний урок: одна з форм інтерактивних технологій навчання. *Освіта. Технікуми. Коледжі*. 2009. № 2. С. 19–24.

10. Концепція навчання географії України в основній та старшій школі / за заг. ред. д-ра пед. наук О. М. Топузова та канд. пед. наук О. Ф. Надтоки. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2018. 56 с.

11. Левашова В. М. Характеристика сучасних методів навчання біології. *Актуальні питання природничо-математичної освіти*. 2018. Випуск 2 (2). С. 37-45.

12. Міронець Л. П., Мартиненко А. В., Москаленко М. П., Торяник В. М. Методика використання інтерактивної освітньої платформи mozaik education у освітньому процесі з біології. *Актуальні питання природничо-математичної освіти*: зб. наук. пр. № 2. Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2023. С. 164–171.

13. Москаленко М. П., Міронець Л. П., Вакал А. П., Торяник В. М. Використання віртуальних екскурсій під час вивчення туристичного краєзнавства в умовах дистанційної освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2021. №31. Т. 2. С. 57–62.

14. Москаленко М. П., Міронець Л. П., Вакал А. П., Торяник В. М. Застосування віртуальних екскурсій під час проведення практичних робіт у старшій школі (на прикладі місцевих природних рекреаційних ресурсів). *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 32. Т. 2. С. 109–114.

15. Москаленко М. П., Міронець Л. П., Торяник В. М. Формування екологічної компетентності під час вивчення біології в 6 класах закладів загальної середньої освіти. *Актуальні питання природничо-математичної освіти*: зб. наук. пр. № 1 (21) Сум. держ. пед. ун-т ім. А.С. Макаренка. Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2023. С. 54–61.

16. Назаренко Т. Викладання географії в умовах НУШ. *Педагогічний вісник Поділля* № 3. 2023. С. 3-4.

17. Пустовіт Г. П., Сивохоп Я. М. Упровадження Stem-освіти на уроках географії: спрямованість на самостійний розвиток дитини. *Нова педагогічна думка*. 2021. № 1. С. 42-48.

18. Скрипник С. Особливості впровадження мобільного навчання на уроках «Біології і екології» у 10 класі. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. Умань: Візаві. 2023. Вип. (2(10)). С. 114-120.

19. Скрипник С. Формування готовності майбутніх учителів біології та основ здоров'я до інноваційної освітньо-педагогічної діяльності. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Умань: Візаві. 2023. Вип. (3). С. 140-148.

20. Скрипник С. Особливості організації проектної діяльності учнів при вивченні біології у 7 класі. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. Умань: Візаві. 2024. Вип. (1(29)). С. 57–66.

21. Скрипник С. Особливості застосування інтерактивних технологій для реалізації особистісно-орієнтованого навчання на уроках біології і екології в 10 класі. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. Умань: Візаві. 2024. Вип. (1(11)). С. 128-140

22. Оніпко В., Білаш С., Білаш В., Біланов О. Деонтологічні аспекти науково-дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти в галузі охорони здоров'я. *Українська професійна освіта*. 2022. Вип. 12. С. 54–62.

23. Оніпко В., Япринець Т., Келемеш А. Технологізація освітнього процесу як об'єктивна тенденція розвитку сучасної професійної освіти. *Українська професійна освіта*. 2022. Вип. 11. С. 47–56.

24. Оніпко В. В. STEM-орієнтований підхід до навчання у підготовці майбутніх учителів природничих наук. *Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій*

школі» (XXVII КАРИШИНСЬКІ ЧИТАННЯ): матеріали Міжнар. наук.- практик. конф. (м. Полтава, 28-29 травня 2020 р.). Полтава: Астроя, 2020. С. 84–86.

25. Цуруль О. А. Методика організації та проведення тренінгів у процесі вивчення біології. Дистанційний курс. 2021 URL: <https://vseosvita.ua/course/metodyka-orhanizatsii-ta-provedennia-treninhiv-u-protsesi-vyvchennia-biolohii-97>.

26. Шульдик В. І. Курс методики викладання біології в модулях: Підручник для студентів, магістрів та молодих вчителів біології. Київ: Наук, світ, 2000. 289 с.

1.

Інформаційні ресурси

1. Берендєєв С., Косенчук Ю., Лисогор Л. Сучасні підходи і технології Нової Української школи: компетентісно орієнтовані завдання як засіб формування ключових компетентностей. Випуск 2: Навчально-методичний посібник. Київ, 2023. 145 с. URL: <https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2023/08/posibnyk.pdf>

2. Географічний портал (статті з методики викладання географії). URL: http://geografica.nct.ia/publ/galuzi^2:cografiji/mctodikavikladannja_gcografiji/

3. Грицай Н. Б. Методика навчання біології: навчальний посібник. Львів: Новий світ, 2000, 2019. 312 с. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1umH2LpcoYh8ZVh2I5rfshkCQb_HgtS_w

4. Добірка інтерактивних онлайн-ресурсів для вчителя біології. URL: <https://osvitnova.com.ua/posts/3683-dobirka-interaktyvnykh-onlain-resursiv-dlia->

5. Інтерактивні симуляції. Біологія. URL: <https://phet.colorado.edu/uk/simulations/filter?subjects=biology&type=html&sort=alpha&view=grid>

6. Медіатека «Мозаїк». URL: <https://www.mozaweb.com/uk/lexikon.php?cmd=getlist&let=3D&sid=PIO>

7. Методичні рекомендації. URL: <https://ua.kursoviks.com.ua/naukovi-roboty/metodichni-rekomendatsii>

8. Методичні рекомендації щодо навчання біології у 2023/2024 році. URL: <https://vseosvita.ua/library/metodychni-rekomendatsii-shchodo-navchannia-biolohii-u-202324-navchalnomu-rotsi-719204.html>

9. Модельні навчальні програми для 5-9 класів Нової української школи. URL : <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy-dlia-5-9-klasiv-nush/>

10. Навчальні програми для 10-11 класів. URL : <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/>

11. Навчально-методичний сайт з інтерактивними функціями. URL: <http://www.osvitanet.com.ua>

12. Нова українська школа. URL: <https://nus.org.ua/>

13. Організація методичної роботи в умовах особистісно зорієнтованого навчання URL : <https://osvita.ua/school/method/380/>

14. Опитувальник професійної готовності (опг) Л. Кабардової. URL: <https://studfile.net/preview/5263771/>

15. Принципи навчання. *Навчальні матеріали онлайн.* URL: https://pidru4niki.com/70136/pedagogika/printsipi_navchannya

16. Технології та інновації. Доповнена реальність. URL: <https://www.it.ua/knowledge-base/technology-innovation/dopolnennaja-realnost-ar>

17. Український біологічний сайт. URL : <http://www.biology.org.ua>

18. Український географічний журнал. URL : <https://ukrgeojournal.org.ua/uk/view-archive>

19. Форми і методи навчання обдарованих дітей. URL: <http://www.edudirect.net/sopids-89-2.html>

20. Формування пізнавальних інтересів учнів на уроці. URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-piznavalnih-interesiv-ucniv-na-uroci-55385.html>

21. Шкільні підручники онлайн. URL : <https://pidruchnyk.com.ua/>
22. Шкільний портал «Острів знань». URL: <http://www.osvitanet.com.ua>
23. Шокот В. Використання інтерактивних технологій навчання на уроках біології.
URL: <https://naurok.com.ua/opis-dosvidu-vikoristannya-interaktivnih-tehnologiy-na-urokah-biologii-153881.html>
24. iNaturalist. URL : <https://www.inaturalist.org/>
25. Seterra Online. URL : <https://www.seterra.com/>